

הַעֲרָב-רַב בַּמִּשְׁנָה הַרְבֵּי קוֹק וְחַז"ל

שיחות חיזוק שנתן הרב משה צוריאלי
והועתקו ע"י תלמיד חרוץ, בעזרת רשם-קול
בישיבת תורת החיים, גוש קטיף
כחצי שנה לפני הגירוש האכזרי של התושבים, ע"י ממשלת הזדון

שיחה א – יום רביעי י"ב אדר א, תשס"ה

היום יש צורך גדול לדבר בעניין עֲרַב רַב. כי יש ישיבות בארץ שטוענים שהרב קוק דיבר על עֲרַב רַב רק בחו"ל, והיום לא שייך לדבר על עֲרַב רַב מחמת שהם אחים, עם אחד, ראש אחד, וכל מיני ביטויים יפים. וצריך לברר את הדבר כי זה חלק מהתורה, ויש המון ספרים והמון מאמרי חז"ל שנכתבו על כך. וצריך לברר מהו עֲרַב רַב, ומי הם האנשים המזוהים עם עֲרַב רַב, וגם מה הוא יחסינו אליהם.

אדם יכול לשאול: בשביל מה לעורר מִדְּנִים? בשביל מה לעורר אנטיפטיה – איזה התנגדות לעֲרַב רַב? מה זה יתן? קודם כל צריך לומר שזה מטהר ומזכך את עם ישראל. אקרא לפניכם קטע בזוהר פרשת כי תצא עמ' רע"ו, (איך אפשר לזכור את העמוד? צריך להיות עו"ר לא לראות זאת). כתוב כאן כי משה רבנו מתגלגל בכל דור ודור "לא יוכל לשלחה כל ימיו" משה רבנו נענש שהנשמה שלו נמצאת בתלמידי חכמים בכל דור ודור והוא במצוקה דווקא ע"י העֲרַב רַב. ולמה? כי הוא הוציא שם רע על בתולת ישראל, משה רבנו אחרי חטא העגל אמר להקב"ה "למה ה' יחרה אפך בעמך?" והקב"ה אמר לו: אתה אומר "בעמך"? וכי העם שלי עשה עגל? "לך רד כי שחת עמך". העם שלך שיחת, שהם עֲרַב רַב ודאי, כי אתה גיירת אותם, הם עשו את העגל. ובגלל שמשה רבנו הוציא שם רע על בתולת ישראל, "לו תהיה לאשה כל ימיו". כך כתוב בזוהר.

זאת אומרת בני ישראל מאמינים בני מאמינים ולא שייך שהם יעשו עגל, וכך כתוב בתנחומא פרשת כי תשא, וכך כתוב ברבנו בחיי, וכן כתוב ברש"י (שמות לב) שבני ישראל לא היה להם חלק בעשיית העגל. משה רבנו חושב שבני ישראל עלולים להיכשל ולעשות עגל? לכן כאשר אנחנו מניחים כאן יסוד שאלו שמואסים בארץ חמדה, אלו שבזים להתיישבות יהודית בארץ ישראל, הם לא מצאצאי האבות, זה מעוגן בדברי הזוהר חלק ג' דף רע"ו, לא להטיל דופי בעם ישראל צאצאי האבות.

אני לא אומר שהם לא ישראל. ודאי אחד מעֲרַב רַב שקידש אשה היא מקודשת, ואם הוא רוצה להתגרש הוא צריך לתת גט, מה שאין כן בשאר אומות העולם. אלא שיש שני סוגי ישראל: יש אלו שנולדו מצאצאי האבות, ויש אלו שהם בניהם של גרים שהצטרפו אלינו.

ואיך אפשר להכיר? קל מאוד להכיר, בביצה דף ל"ב ע"ב כתוב: רחמנים. וזה גם ביבמות דף ע"ט ע"א בתוספת "ביישנים וגומלי חסדים". כשאדם הוא עז פנים, סימן שהוא אינו מצאצאי האבות, כשהוא אכזר, אינו מזרע ישראל. ממה באה המילה "אכזר"? "אך זר", זה רק זר. כשהוא לא מרחם על נשים וילדים והוא במצח נחושה עושה את מעשיו סימן שהוא לא מצאצאי האבות.

למאי נפקא מינה? נפקא מינה לקדושת הנפש. כי הרב קוק כותב באיגרת תקנ"ה יש שני מומנטים, שני שיקולים בנפש האדם: מה שהאדם עושה, וסגולת האבות. וכך כתוב ברמח"ל בסוף הכללים (דף רפ), בסוף "דעת תבונות", שזה שני הדברים שיש בישראל: רחל ולא: המעשים שלו וזה מעשה רחל, והסגולה שזה בא בירושה, וזה לאה. אנחנו סבלנים, אנחנו מקבלים כל גר שיבוא, יבוא סיני יבוא כושי יבוא אסקימוסי, כל אחד יכול להצטרף לישראל, אבל אין להם פוליסת ביטוח שישאר באמונתו, כך אומר ה"לשם שבו ואחלמה" בסוף הקדמות ושערים עמ' 46, שיכול להיות שיתפקר, ויכול להיות שיפול החוצה, יכול להיות שלא יאמין, אבל ישראל "מאמינים בני מאמינים" ככתוב בשבת דף צ"ז. יש ביטוח שכל מי שעמדו רגלי אבותיו על הר סיני לא יטוש דברי תורתו. וכך אומר ר' צדוק בספר "פוקד עקרים" עמ' 48 שכל האפיקורסים וכל המינים הם לא מצאצאי ישראל, והוא בונה את זה על המדרש בבראשית רבה נ"ג מי שכופר בשני עולמות אינו מצאצאי אברהם.

מאוד קל להכיר מי זה עֶרְב רַב, כי מי שמאמין בתורה ובמצוות ואפילו לא מקיים, אלא הוא אומר כי היה מעמד הר סיני, וה' ציוה את המצוות. אלא מה? קשה לי, יש לי יצר רע גדול – בסדר, הוא יהודי. אבל מי שמכחיש זאת, מי שכופר, זה סימן שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני. הרמב"ם אומר את זה ב"איגרת תימן", מהדורת הרב קאפח עמ' 27. והרב קאפח ציין את זה מגמרא בנדרים דף כ' שמי שאין לו בושת פנים בפני הקב"ה לא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני.

יש אנשים כביכול "מעמיקים" בתורה, יש אנשים כאלה, והם אומרים: אבל הרב קוק הביא דור חדש! יש לו היבט נוסף, זה לא זה, צריך להבין בעומק, כל מאמרי חז"ל שהם עוצרים את אהבת ישראל, שהם מפריעים לעם ישראל, צריך להמציא איזה פטנט איך לפרש את זה מחדש, כי זה לא יכול להיות, אם אנחנו עם אחד.

באתי להגיד לכם שהרב קוק בעצמו הכיר את המושג של עֶרְב רַב. פעם היתה לי התכתבות עם הרב שלמה אבינר. אז הוא אמר שמושג של עֶרְב רַב זה רק בחוץ לארץ, הרב קוק כתב את זה בהיותו בַּנְכָר, עוד לא השכיל, עוד לא הגדיל, עוד לא העמיק בתורה. ובארץ ישראל זה לא ככה. עניתי לו שבאיגרות ראי"ה חלק א' דף רס"ד (איך אפשר לזכור? דף סד"ר) אומר הרב קוק שיקחו במושבה את התימנים לעבודה, כי התימנים הוא אומר הם רובם ככולם בני תורה, כמעט שלא נמצא ביניהם עם הארץ כלל, כולם חרדים ויראי ה' מאוד, לקחו מהם כמה בתור פועלים במושבה. הוא אומר טוב שאלה ימלאו את המקום של הפסולת, העֶרְב רַב הבאים מרוסיה, שהגרועים שבהם, אי אפשר שתהיה להם אחיזה בארץ ישראל, שכתוב בפרקי דר' אליעזר פרק ל' "לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה". הרב קוק כתב את זה בשנת תרס"ח פה בארץ. והוא גם כאן הזכיר עֶרְב רַב, סימן שיש כזה מושג!

וב"אורות הקודש" חלק ג' דף ל"ד כותב הרב קוק, גאון עולם שלא היה כמוהו מאות שנים בכל ההיקף שלו בגדלות, בלימוד הלכה, בלימוד קבלה, מחשבת ישראל, הלכה פסוקה, בדבקות נפשית לקב"ה בעד עם ישראל, לא רק כאיזה איש אשכולות, כותב הרב קוק כאן בדף ל"ד: "אמנם בהשפלת האורה בראשים שאינם הגונים מיסוד עֶרְב רַב, נכנס רוח זר ותוכן גויי, עד כדי השלטה של המערכה הטבעית, עד בוא אור הגאולה". אומר הרב קוק בשליטה של ראשים שאינם הגונים, שמעו נא רבותי: הרמב"ם בהלכות מלכים פרק א' אומר שמי שאין בו יראת שמים לא ממנים אותו לשום מינוי שבישראל, אפילו להיות ראש מחלקת תברואה. אז איך שרון יכול להיות ראש ממשלה? הוא לא ירא שמים! לא מקיים מצוות! היתה הצעה מצחיקה לפני שבוע שהוא הציע שבכל עיר ועיר יהיו בחירות מי יהיה רב של העיר. אז אחד נכנס ואמר, "טוב, הולך! אבל גם נעשה בחירות כלליות מי יהיו השופטים שלנו". זה ראש של כופר! איך הוא מחליט שיהיה רב ע"פ בחירות דמוקרטיות? הכל אמר כדי להלחם נגד הדת! להשפיל קרן התורה! להשפיל קרן הרבנות!

הרב קוק בעוד מקום ב"עין איה", בשני מקומות כאן, יש עוד! אבל בינתיים מספיק לדעת עתה שנים האלו. בברכות חלק א' של "עין איה", עמ' 48 כותב הרב קוק: "כל המפלגות מועילות לישראל, יש כל מיני דעות שונות וכל אחת מביאה תועלת וטובה, כי כל מפלגה משכללת מקצוע מיוחד שמועיל לעבודת הכלל ושלמותו. אמנם כל זה אינו מדובר כי אם בשיטות ומפלגות כאלה שאינן נוגעות בחיי העם העיקרי להורסו. אבל הכתות הרעות העומדות בישראל לפעמים להרוס תורה ומצות, שהן בית חייהם של ישראל, הן אינן נולדות מטבע רוח הכללי של העם, כמו שאר כתות ומפלגות המועילות לשכלול והתפתחות. כי הכתות הנוגעות בחייהם של ישראל לשים איבה בין ישראל לאביהם שבשמים, לבטל אחדותן של ישראל וקדושתן ע"י מרידה בתורה בכלל מרוח משחית חיצוני נולדו. על כן לא יתדבקו בישראל להיות עצם מעצמי האומה. כי אם בהכינם להם מפלגה ושיטת כתה מסויגת יתפרדו מעל אהלי יעקב ויטמעו בין העמים, כי לא לה' המה! ועל כיוצא בזה אמרו חז"ל הני מעֶרְב רַב קאתו או מסטרא דעֶרְב רַב."

זאת אומרת גם הרב קוק אומר מה שאמרנו מקודם בשם ר' צדוק ובשם ה"לשם שבו ואחלמה", כי הכופרים הם הַדְבָקָה זרה שהצטרפו אלינו. וסוף דבר יהיה כאשר כל שבעים אומות-העולם יעלו לכבוש את ארץ ישראל. תדעו לכם "גוג ומגוג" גימטריא שבעים, ולעתיד כשיבואו לכבוש את ירושלים, יבואו גם המוסלמים וגם הנוצרים, וירצו לנשל אותה מידינו. באותו זמן כל אלה שבוגדים בארץ ישראל ינוסו ויברחו ויצטערו שנולדו יהודים, ילכו לסאן-פרנסיסקו, ללוס-אנג'לס, ויחליפו צורה וימירו דתם. וזה מה שהרב קוק אומר, יתפרדו מעל אהלי יעקב ויטמעו בין העמים, כי לא לה' המה!

מה שהוא אומר העֶרְב רַב קשים לישראל, זה מבוסס על דברי הגר"א, על תיקוני הזוהר, ומי שרוצה לרשום לפניו דף קס"ה ע"ב. כתוב בתיקוני הזוהר כך: "הגשם חלף הלך לו" זה עֶרְב רַב שהם קשים יותר מאומות העולם שהם גשם טורד לישראל, והם אשת מדנים שהם יגרו מדון תמיד בין ישראל לאביהם שבשמים. [עכ"ל] העֶרְב רַב גורמים שנאה וריחוק וסלידה בין ישראל לאביהם שבשמים והם יותר גרועים מהגויים, וכך הוא אומר כאן בדף קס"ה. אז יוצא שדברי הרב קוק לא שונים מדברי חז"ל. אני טוען בכל הספרים שלי: הרב קוק לא שינה כלום! הוא ריכז, סידר וערך את קדמוניו, אין בכוחו של הרב קוק לחלוק על רבינו יונה, אין בכוחו לחלוק על הרמב"ם, אין בכוחו לחלוק על שום מאמר חז"ל.

הכל ביחד עם חז"ל, רק יש אנשים שטחיים שלא יודעים את חז"ל שאומרים: יש סתירות, יש כל הזמן בלאגן עם חז"ל ודעות שונות. אבל זה לא נכון! כל הדעות בחז"ל אמיתיות ואפשר ליישב את כולם יחד, להבין את ההיכר תימצי איך כל אחד מסודר, "הכא במאי עסקינן". אין שום מלה לבטלה בחז"ל. אנשים מתחילים מחדש? עולם חדש? שהרב קוק יכיר להם את המושגים הנוספים? זה לא הולך!

הבאתי לכם שני מקורות ברב קוק. הראשון היה איגרות ראי"ה חלק א' דף סד"ר והשני היה עין איה עמ' 48 ו-49 והשלישי הוא ב"עין איה" על שבת דף 106. הוא מדבר שם על הערב רב שהם מומרים ועוברים לעם אחר "ובאמת אין כאן הפסד עיקרי, כי היוצא אינו יוצא כי אם מפני הנטיה הזרה הגנוזה בנפשו מקדמת דנא, מסטרא דערב רב. שמזה באו תכונות זרות על כן מתפרד ע"י מכאובי הגלות וצרתה". אומר הרב קוק בסיום דבריו שרק המראה החיצוני יעורר בנו תוגה ועצבות, שחשבנו שזה היוצא היה משלנו. אבל באמת הוא בא מבחוץ וחוזר אל החוץ. כך אומר הרב קוק בשבת דף 106.

עכשיו נדבר יסוד גדול להוכיח מגדולי קדמוננו שערב רב הם לא סוג אלף של ישראל אלא סוג ב' שנתוספו עלינו. אני שמח שיש הקלטה כי אח"כ אפשר לחזור על המקורות ולבדוק היטב ולראות אם זייפתי משהו או סילפתי משהו או שיניתי משהו ולהגיד לי אח"כ שלא הבנתי טוב.

אני אומר לכם עכשיו דברי מהר"ל בגבורות ה' בעמוד כ"ז, המהר"ל שואל שאלה: כתוב בזוהר בחלק א' דף ב' עמוד א' שכיון שישראל הם ששים רבוא, שש מאות אלף יצאו ממצרים, זה המספר הסגולי. והמהר"ל כאן בפרק ג' של גבורות ה' מסביר מה העניין של שש, וששים, ושש מאות, וששת אלפים, וששת רבוא וששים רבוא. ומאריך מה העניין של מספר שש. על זאת יש לנו לשאול שאלה מאוד חזקה. הלא מתו במכת חושך 80% מעם ישראל "וחמושים יצאו בני ישראל מארץ מצרים". אל תגיד שלא היו כבר ששים רבוא עוד מאה שנה קודם, לפני שמתו כל הרשעים. אז בשביל מה חיכו? בשביל מה ה' המתין רד"ו שנה עד שיצאו ממצרים? הרי היו ששים רבוא לפני זמן רב! אומר המהר"ל: "ואל תשים לבך על אותם שמתו בשלושת ימי אפילה. כי מחמת שלא היו כשרים לא נחשבו בכלל ישראל", כלומר יש כזה מושג – יש אנשים יהודיים שחושבים כמו עראפת, אבל הם לא נחשבים בכלל ישראל.

ומה היה הפגם שלהם? אומר רש"י בשמות פרק י' פסוק כ"ב: הם לא רצו לבוא לארץ ישראל, הם אמרו: לקבל עלינו שבת? בבקשה. כשרות? בבקשה. טהרת המשפחה? בבקשה. אבל ארץ ישראל? לא! הרי כאן נולדנו וכאן נהיה, לא רוצים לעזוב את מצרים. לא רוצים לבוא לארץ ישראל. זה חטא גדול ועל זה אומר המהר"ל לא מבני ישראל המה. מלים חזקות מאוד. ומצאתי לו תנא המסייע: ר' יעקב עמדין, שהיה גאון עצום, בפירוש הגדה של פסח, בפסקא: עבדים היינו, שם הוא אומר שאלו הרשעים שמתו במכת חושך הם לא ישראל, אלא הם הגרים שיוסף גייר בזמן שבקשו מזון, כי הוא לא רצה לתת להם אוכל בלי שיתגיירו. ואומר המדרש בסוף פרשת מקץ שאמרו לו: "החייטנו, שני יודי"ן, שקנינו העולם הזה בעולם הבא", והאריז"ל בשער הפסוקים פרשת שמות אומר שיוסף חטא בזה שקיבל את הערב רב, כי זה לא הזמן. בסוף הימים הוא הזמן אבל לא עכשיו. אומר ר' יעקב עמדין שאלו הם האנשים שמתו במכת חושך. הם לא מצאצאי האבות כי צאצאי האבות לא בוגדים בארץ ישראל. אלה היו ערב רב והם מתו במכת חושך. אז יש לנו נְשִׁימ. יש מהר"ל בגבורות ה' דף כ"ז ויש ר' יעקב עמדין בפסקא "עבדים היינו". כל אחד יכול לראות במקור. והשבוע מצאתי שלישי:

התיקוני זוהר תיקון כ"א במהדורת הגר"א בעמוד 121, הזוהר אומר שה' הרג את הערב רב בצאתם ממצרים, וחיפשתי בכל התנ"ך איפה ה' הרג את הערב רב? אלא אלו הם שמתו במכת חושך.

עד עכשיו אני מתחתי אתכם – אני העליתי הרבה רעיונות, ולא אמרתי לכם מה כל כך נורא כשאדם לא רוצה לבוא לארץ ישראל? אין יהודים טובים בניו יורק? בוילימסבורג? בכל העולם יש יהודים טובים! יש ישיבות, יש גאונים וכותבים שאלות ותשובות. מה העניין הגדול במיוחד לגור בארץ ישראל? בשביל זה צריכים לדעת את הרמב"ן בויקרא פרק י"ח פסוק כ"ה. אומר הרמב"ן שכל החיוב של תורה ומצוות הוא אך ורק בארץ ישראל. בחוץ לארץ זה מדאורייתא אבל למען צורך חינוך, מקיימים תורה ומצוות בחוץ לארץ רק כ"הציבי לך ציונים", אבל בעצם אדם שמקיים תורה ומצוות בחוץ לארץ לא עושה תיקונים בשמים ובספירות, תיקונים עליונים, כמו בארץ ישראל.

אולי זה רק דעת הרמב"ן? לא! מהר"ל אומר את זה גם כן, בפירושו לדברים ב"גור אריה" פרק י"א פסוק ח"י. רק מהר"ל? לא, גם הגר"א אומר את זה ב"אדרת אליהו" דברים פרק ח'. ועוד ועוד אנשים אמרו את זה כי עיקר המצוות הוא בארץ ישראל, וגם רש"י אומר את זה. רש"י בפרק י"ז בבראשית. בפסוק ז' הפסוק אומר "והקימותי את בריתי ביני ובינך, ובין זרעך אחריו לדורותם לברית עולם: להיות לך לאלהים, ולזרעך אחריו" טוב זוהי הברית שה' יהיה לנו לאלוקים, ובפסוק ח' הפסוק אומר "ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגוריו, את כל ארץ כנען, לאחוזת עולם: והייתי להם לאלהים". מה הקשר של פסוק זה? דיברת על הברית מילה. יפה. דיברת שה' יהיה לנו לאלוקים – טוב. אבל מה פתאום תקעת את ארץ ישראל פה? מה זה עכשיו? פרק על ארץ ישראל? אומר רש"י "...הדר בחו"ל כמי שאין לו אלוה", זאת אומרת כדי שה' יהיה לך לאלוקים – ברית מילה זה לא מספיק! זה צריך להיות בארץ ישראל! כאן מצאנו דברי הרמב"ן שהקשר בינינו לבין ה' יתברך הוא ע"י הארץ הקדושה הזאת והיא מול השמים. מי שיודע בספירות יודע כי חוץ לארץ זה עשיה, וארץ ישראל היא יצירה. ירושלים עיר הקודש היא בריאה. עולים שלב אחרי שלב.

וה"חסד לאברהם" (אזולאי) אומר כשאדם עולה לארץ ישראל ובלילה הולך לישון הוא מפקיד את נשמתו, ומקבל בבוקר נשמה חדשה! וכאשר הוא יוצא מארץ ישראל ובלילה הולך לישון, הוא מקבל בבוקר נשמה זיפתית, משהו יותר גרוע, לא טוב. וזה כתוב בתורה, כשיעקב אבינו עזב את ארץ ישראל הוא ראה סולם ומלאכי אלוהים עולים ויורדים בו. מלאכי ארץ ישראל עולים ומלאכי חוץ לארץ יורדים, ואח"כ כשהוא חזר לארץ ישראל במחניים הוא עוד פעם ראה שתי קבוצות מלאכים, מלאכי חוץ לארץ עולים, ומלאכי ארץ ישראל יורדים. ומעיר בזה "גור אריה" בסוף פרשת ויצא שיש הבדל בין מלאכי חוץ לארץ למלאכי ארץ ישראל,

תשמעו דבר נורא ואיום, שמאז שראיתי את זה אני כל פעם מתרגש מחדש, לא יכול להירגע. במסכת מגילה דף ו': "ואמר רבי יצחק מאי דכתיב (ישעיהו כו) 'יוחן רשע בל למד צדק?' אמר יצחק לפני הקב"ה: "רבש"ע יוחן עשו", תרחם עליו, "אמר לו ה': רשע הוא! אמר לו: בל למד צדק?" אי אפשר ללמד עליו זכות? (רש"י). יצחק כל כך אהב את עשיו, זה מדת הדין וזה מדת הדין. הזוהר אומר שהא בא מהסוג שלו, יצחק עושה הכל כדי ללמד זכות על עשיו, ואנחנו יודעים מה זה עשיו. ככתוב בבבא בתרא דף ט"ז שהוא בא על נערה מאורסה והרג את הנפש וכפר בעיקר וכפר בתחיית המתים ושט את הבכורה, ועם כל זה יצחק מלמד עליו

זכות. אמר לו ה' יתברך: (ישעיהו כו) "בארץ נכוחות יְעוֹל", אמר לו: אם כן 'בל יראה גאות ה'!" אומר רש"י: אמר הקב"ה "בארץ נכוחות יעול" הוא עתיד להחריב את ארץ ישראל. כשיצחק אבינו יודע שהבן שלו מענה נשים, כך אומר רש"י, הוא היה צד נשים תחת בעליהן ומענה אותן, מי צריך ללמד עליו זכות? ולמרות זאת יצחק אבינו מלמד עליו זכות. אולם ברגע שהקב"ה אומר לו שהוא עתיד להחריב את ארץ ישראל, אומר יצחק אם כן "בל יראה גאות ה'".

שימו במוחכם את המשקל, את המאזניים מה גרוע ממה. מי שמחריב את ארץ ישראל וי ויי ויי, לא שייך כאן בכלל! הוא מורד בקב"ה! רק פעם אחת כתוב בתורה "אך בה' אל תמרדו" (במדבר פרק י"ד פסוק ט'): זה כלב אמר על אלו שלא רצו לבוא לארץ ישראל, הם מורדים! אלו הטפשים! הם קוראים למורדים בליכוד "מורדים". הם המורדים?! לא כן. אלה שמסתייגים משרון הם הם הנאמנים! רק הוא המורד, כי כל הפוסל במומו פוסל.

כתוב בתהלים ק"ו "וימאסו בארץ חמדה". שאלתי את עצמי: הם פחדו מהגויים, והם לא מאסו בארץ חמדה. לכאורה כתוב שהם אמרו: הם יהרגו אותנו, "נשינו וטפינו יהיו לבז" הם לא מאסו בארץ חמדה. אלא יש שתי קבוצות כאן, מהר"ל בנצח ישראל דף נ"ג שואל שאלה: הלא חן המקום על יושביו, כתוב בסוטה דף מ"ז שאדם אוהב המקום ששייך לו אפילו אם זה מקום גרוע, אבל בעיניו זה יפה. אז איך הם בכו? כך אומר המהר"ל שלש פעמים באותו דף, איך הם בכו על ארץ ישראל? אלא הם הוכיחו על עצמם שזה לא שייך להם, כי הגרים אין להם נחלה בארץ ישראל. ה' חילק את א"י לשנים עשרה שבטים, ואם גר יקנה אדמה היא תהיה לו רק עד היובל, וביובל זה חוזר לבעלים ראשונים. כמו אצל יתרו בפרשת בהעלותך, משה התחנן ליתרו "אל תעזוב אותנו". ואמר לו אתה הולך ממנו בשביל הקרקע, כי אין לך חלק בארץ ישראל. וכמו כל גר. לכן גם כל הערב רב אין להם חלק, והם גרים כאן כתושבים, כעוברי אורח, אבל הם לא בעלים על הקרקע הזה ארץ ישראל. לכן הם בכו, הפסוק אומר: "ותשא כל העדה את קולם ויבכו העם בלילה ההוא": היו שתי קבוצות: יש עדה, "עדה" אלו הסנהדרין, ויש "העם". וכל מקום שכתוב "העם" זה כולל ערב רב, כך אומר בעל הטורים בתחילת פרשת בשלח: "ויהי בשלח פרעה את העם שני מלים "את העם" גימטריא "גם ערב רב". כך אומר בעל הטורים.

ומצאתי לו מקור בזוהר חלק ב' דף מה ע"ב, שם כתוב אחרי שהתערבו ערב רב עם ישראל נקראו "את העם". יש 136 פעם בתורה "העם", כולם על שם ערב רב? אלא הכוונה היא עם ישראל שמושפעים מהערב רב, נגררים אחרי ערב רב, מתקלקלים ע"י ערב רב, אבל עיקר היוזמים הם הערב רב. וכן ברמב"ן בפרשת שלח (פרק י"ד פסוק י"ז) הוא שואל שאלה חזקה מאד: "למה לא הזכיר משה רבינו כשהתפלל על הדור בזמן המרגלים, לא הזכיר "נוצר חסד לאלפים"? אומר רמב"ן: "ולא הזכיר "נוצר חסד לאלפים, כי לא בזכות אבות נתפלל משה עכשיו ולא הזכיר בתפילה זאת לאברהם ליצחק וליעקב כלל. והטעם בעבור שהארץ ניתנה לאבות ומהם ירשוה, והם (הערב רב) מורדים באבותם ולא היו חפצים במתנה שלהם אשר האבות היו בוחרים בה מאד, והיאך יאמר "אשר נשבעת להם בך וגו' וכל הארץ הזאת אתן לזרעכם" (שמות לב יג) והם אומרים אי אפשרנו במתנה זו"- דבר נפלא! האנשים שהם בכו כי לא רצו לבוא לארץ ישראל, הם לא היו בני האבות! לכן אמרו בפרשת המרגלים: "נתנה ראש ונשובה מצרימה"-

וכל אחד כאן זוכר בסנהדרין דף ק"ז, שם כתוב שבקש דוד לעבוד עבודה זרה: "ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים. ואין ראש אלא ע"ז" אומר המהרש"א בסנהדרין דף ק"ז למה זה נחשב עבודה זרה? ביקש דוד לעבוד עבודה זרה, מסביר מהרש"א, ענינו לצאת לחוץ לארץ. דוד המלך אמר: זה שיש לי בן סורר ומורה, כי לקחתי בת יפת תאר, לקחתי את חגית בת מלך מעכה מלך גשור, לכן בגלל שהייתי בחוץ לארץ קיבלתי בן כזה כמו אבשלום - זה פירוש ביקש דוד לעבוד עבודה זרה. ע"פ מהרש"א מה זה עבודה זרה? להיות בחוץ לארץ.

אחרי כל הדברים הללו אנו רואים שאנשים שהם בוגדים בארץ ישראל, הם לא מצאצאי האבות, וכך בבראשית פרק ל"ה פסוק י"ב כתוב כאן: "ואת הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה, ולזרעך אחריו אתן את הארץ", בשביל מה ה' טרח לומר ליעקב: "לזרעך אחריו אתן את הארץ"? היה צריך להגיד פשוט: הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה, וממילא זה עובר בירושה דור דור! פתאום הוא אומר עוד פסוק: "ולזרעך אחריו אתן את הארץ", מה ההדגשה הזאת? - להגיד שלעֶרְב רב אין חלק בזה!

עכשיו נחזור לתכלית. בשביל מה אני מדבר כל זה? לתת לנו תמונה ברורה מה מתרחש עכשיו. בסוף הימים לפני בוא משיח צדקנו יש שפל גדול, כך כותב הרב קוק באורות דף פ"ד. ומהר"ל בעמ' קס"ז של "נצח ישראל" הוא אומר שאין לך דור שפל כמו דורו של משיח. וזו לשונו! "כי הדור אשר יבוא בו המשיח הוא דור שפל יותר מכל הדורות". שפל שפל שפל שעושה דברים גרועים. לא הישראלים האמיתיים בני אברהם יצחק ויעקב, אלא בני עֶרְב רב. אנחנו צריכים ללמד זכות על ישראל האמיתיים.

רבות! למה שרון מתנגד למשאל עם? פשוט! הוא יודע שהוא יפסיד! הוא עומד על הרגליים האחוריות ועושה את כל המאמצים לא להסכים, ונלחם נגד כולם. למה? הוא יודע שאם ישאלו את עם ישראל הכללי אם לתת את ארץ ישראל לגויים, להוציא יהודים מבתיהם, יגידו: מה פתאום? מה אנחנו משוגעים? פראיירים אנחנו? מה הערבים נותנים לנו תמורת זה? מחר עוד פעם קטיושות? מחר עוד פעם יהרגו יהודים באוטובוסים מתפוצצים? אנחנו כולנו יודעים אחרי שלשה חודשים של רגיעה יחזרו למעשיהם! אז, מה זה? עם ישראל כשר, רק השתלטו עלינו איזה מיעוט גס, דורסני, רע ומושחת, והם עושים את כל הצרות! סוף דבר שהקב"ה ינצח! אף אחד לא יכול נגד הקב"ה.

היום בבוקר למדתי ברבנו יונה על משלי פרק ג' פסוק כ"ו אומר: הקב"ה- הוא יציל, הוא יגן, הוא יסוך עלינו. השי"ת יציל אותנו אפילו שהוא לא הבטיח! כי כתוב בישיעהו נ"ז: "והחוסה בי ינחל ארץ" ואומר הגר"א במשלי פרק י"ד פסוק כ"ו שההבדל בין ביטחון לחסיה: "חסיה" זה כשלא מבטיחים. "טוב לחסות בה' מבטוח באדם", אדם מבטיח, אבל מי יודע אם הוא יוכל לקיים מה שאמר? הוא רק מבטיח בפה! והחוסה-המושיע לא אמר כלום, ועכשיו אנו סומכים על טוב לבו. טוב לחסות בה' אפילו לא הבטיח, מאשר לבטוח בבן אדם שהבטיח בפיו. הפסוק אומר: "והחוסה בי ינחל ארץ, ויירש הר קדשי", מה ההבדל בין יירש לינחל? אומר המלבי"ם: יירש - זה להוציא את הבעלים הקודמים מהמקום. ינחל - זה עובר לרשותו, אבל הבעלים הקודמים עדיין יכולים עוד לגור פה. "יירש" הכוונה לרשת אותו, למשל אדם מת - והבן לוקח את הדירה. הוא לא נכנס לדירה מאוכלסת, האבא כבר הלך והבן לקח את הדירה, ירש אותו. אז "יירש" - לגרש, ויירש- לקבל, זה מושג של להחליף את הנוכחים של הדירה.

אבל "ינחל" זה יכול להיות ביחד עם הקודמים. אז עכשיו מדויק מאד הפסוק: "החוסה בי ינחל ארץ" - בארץ ישראל גוי יכול להסתובב, אותם גרים ותושבים מקבלים עליהם ז' מצוות בני נח. אבל "הר קדשי" זה ירושלים - רק ירש! אסור לתת לגוי לגור שם, כך אומר הרמב"ם בהלכות בית הבחירה. אפילו ישכב על הכביש - לא נותנים לגוי לגור שם. וזה על סמך אבות דר' נתן פרק ל"ח.

כתוב "החוסה בי", אפילו בלי הבטחה, לפי הגר"א במשלי י"ד פסוק כ"ו ורבנו בחיי בכד הקמח, אפילו בלי הבטחה אנחנו סומכים על משהו בטוח.

באמת אנחנו לא יודעים מה עתיד להיות, יכול להיות שיש עוד שפל אחרי שפל, ובכל זאת יוציאו יהודים מגוש קטיף חלילה. אבל בגדול - אנחנו נרוויח מזה. הוציאו יהודים מימית-מ-5,000 יהודים חוזרים ליש"ע 200,000. אם יוציאו יהודים מפה - עוד יחזרו מליון! ואי אפשר לדכא את עם ישראל, הוא כמו קפיץ - כמה שדורכים עליו יותר, הוא קופץ חזרה חזק.

יש עניין כי לכל מה שיבא לקראתנו נלך בגאון. בסנהדרין דף צ"ב ע"ב מובא שחנניה מישאל ועזריה הפילו אותם לכבשן האש, וכתוב בסוף דף צ"ב ע"ב אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו, מהשררה, מהגדלות. שנאמר בדניאל ג': "באדין גובריא אלך כפתו בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון" וגו'. הם הלכו בבגדי שבת, בבגדי תפארת. הם הולכים למעשה גרוע, מי יודע אם ה' יציל אותם? אבל הם הלכו בהדר. אומר רש"י: "שהרי חנניה מישאל ועזריה היו לבושים בגדי תפארתן כשהושלכו לכבשן. אל ישנה - שלא יראו מבוהל ומפוחד, ומתביישין שונאיו מפניו".

אנחנו כאן בעימות של עצבים מול ראש הממשלה. מי ימצמץ קודם. מי יתמוטט קודם. אני אומר לכם על השולחן הקדוש הזה: הוא יתמוטט! הוא ירתע, הוא ישבר. הוא לא יכול ללכת נגד הקב"ה. היו לנו כבר הרבה נסים בעבר. לפני שבוע על הכביש הראשי בדרך לכאן, אחרי בית שמש ראיתי שם שלט: "ברק מאבד את המדינה". מאז שכחו להוריד את זה. זה שם כבר חמש או שש שנים. תלו את זה אבל לא הורידו. ראיתי את זה - היה לי נחת, טפחתי על בטני ואמרתי: "שישו בני מעי שישו" - אין ברק ואין אמונה! ברק התגרש מאשתו, יצא בביזיון, חוטף מיקרופונים, אהה, בזוי אחד! והוא הבטיח לבצע זממו. מה זאת אומרת? לא יצא ממנו שום דבר. כך מאחרים הקב"ה גם כן יציל אותנו. אבל אנחנו צריכים לחשוב כי אלו העָרְב רַב, הם לא מייצגים את ישראל, הם בני גרים. מה שהם קוראים לעצמם יהודים, בבקשה. אנחנו סובלנים מאד, כל אחד יכול להצטרף אלינו אם הוא רוצה. אבל הם לא מייצגים מה שכתוב בתורה!

אבל יש לנו בעיה שיש רבנים בזמננו שמסלפים! במהר"ל על אבות עמ' ק"ע-קע"א כתוב לא לקרוא לכל אחד רב! לא כל אחד ראוי לאיצטלה זו! לא כל אחד יודע את ההלכה. יש רבנים שיודעים לדרוש יפה, מדבר ברדיו, מדבר בכנסים, אבל הלכה הוא לא יודע. כששואלים אותו הוא עונה "תשאל מישהו אחר". לא יודע גמרא, לא יודע מה זה ארץ ישראל. והוא מְדַבֵּר! היום כדי להיות רב, אם אתה חבר כנסת, כבר אתה רב. אם אתה מנהל איזה מוסד חינוכי, כבר אתה רב. אתה מנהל בית ספר תיכון, מורה בבית ספר תיכון, כבר אתה רב. מנהל בית ספר יסודי, גם כן רב. גן ילדים, גם כן רב. כל אחד הוא "רב"! וזה לא ככה! אסור לקרוא לכל אחד רב! אלא הוא עתיד להיות רב, אם ילמד עשר שנים יהיה רב, עכשיו הוא עָרְב רַב! כלומר

"ערב" זה לפני. כמו "ערב שבת", עתידה להיות שבת. צריך לדעת! תביא ראיות שלך, תביא על מה אתה סומך באומרך אנו עם אחד.

כתוב בסנהדרין דף ל"ט אחד מהגויים אמר לאחר מהאמוראים: בוא נהיה לעם אחד. אמר לו: אתה צודק. רק יש לנו בעיה, אנחנו כבר נימולים ואי אפשר לבטל את המילה. תמולו אותם, ואז נהיה עם אחד. כן יש להגיד לחילוני "בוא נהיה עם אחד" - אנחנו לא יכולים לעבור אליכם! כי כמו שהרב קוק כותב באורות דף ע': הם כמו אפר שלא מתחבר, הם כל הזמן במריבות, כמו שיש ביטוי: אדם קם בבוקר "קם על צד שמאל". מה זאת אומרת "קם על צד שמאל"? הרים את הכתף השמאלית? אלא הוא כועס, רוגז, מתלונן, רוטן, כל הזמן לא בסדר. אז מה זה שמאל? כל הזמן אנטי, כל הזמן מפרק, כל הזמן להרוס, לקלקל. אנחנו לא יכולים להיות אִתָּם! הם יכולים להיות כמונו, בבקשה! ברצון רב! נקבל אותם, נהיה עם אחד! במצב הנוכחי שאנחנו מוצלחים, אנחנו נאמנים לקב"ה, אנחנו לא מורדים, אנחנו מאמינים בתורתו, אנחנו יודעים מה זה ארץ ישראל.

הידיעה הגדולה הזאת שנתתי לכם, וחזרתי, יש לחזור על זה לפחות אלף פעמים, לא מספיק עשר ולא מספיק מאה. לפחות אלף פעמים. כל התורה ניתנה להתקיים בארץ ישראל, וכאן הצינור להגיע להקב"ה. הרב קוק כותב באיגרות ראי"ה חלק א' דף קי"ג שהלימוד שיש לו בארץ ישראל אינו דומה כלל למה שלמד בחוץ לארץ! לעילא ולעילא, הוא השיג מושגים, השיג רעיונות, רק פה בארץ ישראל. אם כן, רוצים הללו לעשות טובה לגויים ולתת להם מארצנו הקדושה?

גיליתי פרק שלם על הערב רב שכתוב בזוהר חלק א' דף כה. והועתק במאמרי ראי"ה עמ' 60 אומר הרב קוק: מה סימן ההיכר מי זה הערב רב? ואומר עליהם: "אינם חושבים לטובת ישראל והם רוצים טובת אומות העולם יותר מלישראל. הנה כמה אסירים ערבים שחררו כבר? מאות ואלפים. וכמה יהודים שנעצרו מחמת דברים לאומניים שוחררו? אפילו אחד לא! לא נתנו שום חנינה למישהו. כמה פצמרים נפלו כאן, והרשע הזה, שרון, חשב שהערבים יעשו את המלאכה שלו, שהם יצליחו לגרש את היהודים מפה, ולא הלך לו. זה אחד הניסים הגדולים שלא הלך לו. הוא חשב שהיהודים ייבהלו וירשמו שמותיהם כדי לקבל את הכסף עבור להתפנות מכאן. ואיזה 25 משפחות בלבד נרשמו לכך. אלו דברים גדולים!

ועוד כתבו בזוהר ומועתק ע"י הרב קוק על ערב רב. יש לו אפשרות ליישב את העולם והוא לא רוצה. והוא מתרפה מהתורה ומאלו שמשתדלים בה, כדי לעשות טוב עם עובדי עבודה זרה, זה הוא סימן של ערב רב. אז כיוון שהקב"ה כל כך צודק שהוא הודיע לנו מראש שיהיה כזה מצב של ערב רב.

שכחתי להגיד לכם דבר גדול. כאן בזוהר, בתיקוני הזהור עמוד 108 של מהדורת הגרא כתוב: "אלין ערב רב דגרשוני מהסתפח בנחלת ה', גרש לון מן עלמא דין ומעלמא דאתי, דאל יהא לון חולקא עם ישראל" - גרש אותם מן העולם הזה ומהעולם הבא ואל יהיה להם חלק עם ישראל. אומר הגר"א: גרש אותם, את הערב רב זה מדה כנגד מדה. כי גרשוני מארץ ישראל לגלות, כמו שמתבאר אילך, אלו ערב רב יגרשוני, הם בנם של הלילית שהיא שפחה בישא, זאת הגר, גרש את האמה הזאת. הגאולה לא תבוא עד שיתַנְקוּ הערב רב מעלמא, עד שיסתלקו מהעולם [עכ"ל]. אני אומר עכשיו לקלֶטָת, כי אולי יש מישהו שעכשיו שומע והוא לא

בחדר הזה, אני לא אמרתי את זה! הגר"א הוא שאמר שיתנקו הערב רב מן העולם! זה כתוב בזוהר חלק א' דף כ"ז! ברור? זה כתוב שם מלה במלה!

עכשיו הערב רב יתנתקו מן העולם. וכשאני ראיתי את המאמר הזה בזוהר התפלאתי מאוד! הרי מעולם לא גירשו הערב רב את ישראל מארץ ישראל! היו לנו בבבלים, היו לנו פרסים, היו לנו יוונים, היו לנו רומאים, אבל ישראל? יהודי יגרש יהודי? לא קרה דבר כזה מעולם! אך רשב"י שהיה לפני אלפיים שנה הוא הכותב בעמוד 108 של תיקוני זוהר עם ביאור הגר"א, "אילין ערב רב דגרשוני מהסתפח בנחלת ה'"?" זה מבואר, זה משהו עצום. אז אני אומר כמו ר' עקיבא, כשהוא ראה את השועל יוצא מבית קודש הקדשים, הוא אמר: כמו שהרע התקיים, גם הטוב עוד יתקיים. כמו שהרע הזה, שדורי דורות למדו תיקוני זוהר, לפני מאתיים שנה, לפני ארבע מאות שנה, כולם למדו זאת ולא ידעו עלמה מדובר! כתוב ערב רב יגרש ישראל מארץ ישראל, ערב רב יהודים הם, מה פתאום יגרשו? והם לא ראו את זה בפועל, היום רואים איך שזה מתקיים פעם ראשונה. וכמו שזה התקיים, כך הסוף הטוב יתקיים. הסוף הוא שיהיה לישראל טוב, שיהיה לישראל הצלחה, עם ישראל חי. הרבה צרות עברו עלינו, הרבה מים זדונים, וסוף דבר – איפה הם ואיפה אנחנו? אנחנו בסדר, אנחנו נצליח בגדול, ולא לשמוע אל ה... אומרים באמריקה בדיחה: לא אומרים "רבנים" אלא "רע בנים". יש רע בנים שהם מסלפים את התורה, כדי למצוא חן וכדי להחניף לגויים, וכדי להחניף לרשעים, וכדי להחניף לערב רב, להגיד מלים שמקובלות עליהם. אז עושים כל מיני טריקים כל מיני וריאציות כדי למצוא חן. זה לא ילך! אסור להגיד תורה כדי למצוא חן! צריך להגיד מה שכתוב! אני אמרתי לכם את הגר"א, אני אמרתי לכם את המהר"ל, אני אמרתי לכם ר' יעקב עמדון, אני אמרתי לכם הרב קוק. צריך לדעת מקורות.

הייתי לפני חודש ב"רמת מגשימים", אז נתתי שם שיעור. ואחד שאל אותי: הרב כתב ספר על הרב קוק [הוא התכוון אלי], יש אחרים שכתבו ספרים על הרב קוק, והם לא מדברים כמו הרב, הם עכשיו נגררים אחרי ישיבת "הר המור". אז אמרתי: "תבדקו את המקורות! אני הבאתי מקורות. השני גם הביא מקורות?" אז הורידו ראש. צריך לראות אם יש מקורות. לא מספיק דברי הרב קוק, גם הרב קוק בנה על המקורות בלי ספק. אם מנותקים מהמקורות לא מבינים מה שמדברים! כי כל דבר צריך להיות מבוסס, כל דבר יונק מאיזה מקום. הרב קוק לא דיבר מעצמו, הוא דיבר מהלימוד שלו, הוא גרס עשרות אלפי ספרים, והכל נקלט לו בראש, הכל היה בפתת-מודע, הכל היה לו במחשבה. אז כשהוא מדבר זה מתוך הלימוד שלו!

הבן שלו הרב צבי יהודה שאל אותו שיכתוב מקורות לספר "אורות". הוא אמר: אני לא יכול! כי כל דבר זה ממשהו אחר, מספר זה, מספר זה, הכל צמח מתוך כל הלימוד שלי, עכשיו אני לא זוכר מאיזה ספר. זה עבודה גדולה לכתוב על איזה ספר מקורות. זו עצה גדולה לבדוק איזה רב צודק, איזה רב לא צודק. תביא ספר ונראה על סמך מה אתה אומר את דבריך. להגיד מלים יפות בלי ביסוס, זה צ'ק בלי חתימה, לא מועיל כלום.

נתחזק באמונה בהקב"ה שהוא הביא אותנו לכאן, ויש לו תוכנית גדולה. והשם יתברך אמר "למעני למעני אעשה", לא "למענך אעשה". זה לא בשבילנו הוא עושה, הוא עושה בשביל קידוש שם שמים, הוא מעוניין שיהיה עם ישראל בארץ ישראל. אנחנו אומרים להקב"ה דבר אחד: "המתחיל במצווה אומרים לו גמור".

תוספת בירור דברים

דף של הרב הנתלה בלוח המודעות של הישיבה

לפני כמה ימים ביררנו לפניכם בעז"ה מה דעת הרב אברהם קוק בענין ההבדל בין אותם בני ישראל שהם מצאצאי האבות, לבין אלו שהם צאצאי עֶרְב רַב. צייננו ל"עין איה" (ח"א עמ' 48-49) וכן לאגרות הראי"ה (א"ח דף רסד) וכן לאורות הקודש (ח"ג דף לד) ו"מאמרי הראי"ה עמ' 60.

הנני לציין לפניכם מקור נוסף וחשוב. ודאי כי הרב קוק פעל בכל כוחו לקרב רחוקים וללמד זכות על מי שהתורה כך מְצַוָה עליו, אבל הוא בעצמו מעיד שלא הכליל בזה את הרשעים הגמורים, וכך לשונו באגרת תקנ"ה (אגרות ראי"ה, ח"ב דף קפח):

"והשי"ת יודע שלא את כל הפושעים אני מקרב, כי אם אותם שאני מרגיש שכח סגולי מונח בפנימיותם, ודרכים רבים ישנם לידיעה זו, וספרים גדולים צריכים לכתוב בזה כדי לבאר וכו', ועל אותם שכבר אבדו את הסגולה הפנימית שלהם לגמרי, אמר דוד ע"ה "הלוא משנאיך ה' אשנא" (תהלים קלט, כא) ובדרך כללות מסרו לנו חז"ל סימנים על זה (אני מעיר, כוונתו למסכת ביצה דף לב ע"ב: וכן יבמות עט ע"א) והמינים והכופרים ע"פ רוב אבדו גם את הסגולה הפנימית" עכ"ל, ויש לחקור מה היא "הסגולה הפנימית"? וכיצד נוכל להכיר אצל מי נאבדה?

נ"ל שהרב עצמו גילה זאת בעמוד הקודם (שם, דף קפז) וז"ל: (ברכת המינים נתקנה) "דוקא על אותם שאבדו את הסגולה כולה. ובדורנו נתרבו נשמות רבות שאע"פ שהם שפלות מאד וכו' ונגועים במעשים רעים ובדיעות רעות מאד, מכל מקום אור הסגולה מאיר בה. ועל כן הם מחבבים מאד את כללות ישראל, וחושקים בארץ ישראל, ובכמה דברים טובים ויקרים מהמדות שהם באים מסגולת ישראל בטבע נפשם, הם מצוינים בהם" עכ"ל. הרי מכאן נלמד שאותם אחרים שהם אכזריים על אחיהם בני ישראל, ובנוסף לכך עוד קוצצים בנחלת ארץ ישראל כדי למסור לגויים, וגם בעלי מדות רעות, ודאי אין בהם הסגולה. והרב קוק בשום אופן לא היה מקרב אותם. כי רוב רשעי דורו של הרב קוק לא היו ממאבדי הסגולה. וזה פשוט כי אפילו חיים וייצמן או בן גוריון וכו"ב לא חלמו לתת מא"י לגויים, אלא להיפך השתדלו להרחיב התנחלויות ("עוד דונם ועוד דונם"). כלומר רשעים היו, אבל לא אבדו את "הסגולה הישראלית" עליו דבר הרב, ובזמנינו נשתנה לגרועותא.

וחזר על כך במאמרו ("אורות" דף עו: ח' קבצים, קו"ב סי' רע"ד) "הננו שְׁבִים לחזק בזרועות אהבה את כל הנשמה לבית יעקב הַחֲפֵצָה לראות בשמחת גויינו ולהתהלל עם נחלתנו" עכ"ל, ומובא במדרש תהלים (פרשה צ"ד) כי "נחלתנו" בפסוק זה היא ארץ ישראל. ברור כי הפוגעים בא"י, למסור מא"י לנכרים, אינם בכלל זה.

להכיר במי יש "כח הסגולה הישראלית", קבע הרב שזו היא המוסריות, החפץ להיטיב לזולת ("אורות", עמ' קל"ט פסקאות ד-ה: וכן "אדר היקר", עמ' קל"ה "היסוד המוסרי", וביתר הרחבה "בעולת ראי"ה", עמ' כב, "הסגולה הגנוזה וכו' הטוהר המדותי, היושר הנפשי"). ויש

לי עוד ראיות על כך, ובאתי בזה לבטל דברי אותם שלא שמשו כל צרכם והם מסלפים דברי הרב קוק, שלא ככוונתו, להחיל כלל זה על אותם עוכרי ישראל המסכנים חיי העם בטרור העתיד לבוא אחרי שלב זה ר"ל.

ובאגרותיו (ח"א עמ' כ') הרי אמר הרב קוק "אין עוד אומה בעולם (כמו ישראל) וכו' שומר הברית והחסד וכל אורחות הצדק, שהם מדותיו של הקב"ה וכו', והגורם רפיון להדעה הממחיה את האומה, הוא פושע לאומי שהסליחה להם אילת" עכ"ל. והבודק לשונותיו של הרב בדיוקנות יראה את האמת.

ובזכות תמימות הרב בדבקותו בהקב"ה וציפייתו לגאולתנו, ניוושע גם אנחנו, "רצון יראיו יעשה".

בענין התחזקות וביטחון

שיחה ב - ביום י"ט אדר ב, תשס"ה

"אין בית מדרש בלי חידוש". אפילו מדברים על אותו הנושא, באותו העניין, אותה הבעיה; אבל מיום ליום, מרגע לרגע, כל הזמן יש רעיונות נוספים איך צריכים להתייחס לבעיות השעה.

דיברנו לפני חדשים אחדים על שתי שיטות בביטחון, שיטת ה"חזון איש", ושיטת הראשונים: רבנו יונה, חובת הלבבות ואחרים. ה"חזון איש" אומר שפשט הביטחון הוא שמה שמתרחש ומה שקורה זה רצון ה', והוא יודע מה טוב לנו, הוא המחליט, הוא המדריך, הוא המכוון, והוא המוליך למטרות הטובות ביותר, ויש לסמוך עליו. ויש שיטה אחרת בביטחון: שיהיה לנו טוב כמו שאנחנו מקוים, כמו שאנחנו מצפים, כמו שאנחנו מייחלים, כמו בן הנשען על חיק אמו ומצפה למילוי צרכיו, מצפה למימוש התקוות שהוא מקנה.

אנחנו צריכים לעבוד על שני גלים, אנחנו צריכים לסמוך על ה' שיקיים את כל תפילותינו כפי שאנחנו מבינים, שיתן לנו את הטוב לפי השכל האנושי שלנו. ומצד שני צריכים גם להשאיר מקום בראש לחשוב שאם ה' מחליט לא כמו שרצינו, גם זה ייהפך לטובה, זה חייב להיפך לטובה, כי מאת ה' לא יצא שום דבר אלא טובה.

ושני צדיקים גדולים נכשלו בדבר זה, צדיקים? אבות העולם! איך? יעקב אבינו, כאשר האחים חזרו הביתה, ואמרו: שליט מצרים, הרודן הזה תובע שנביא אליו את בנימין, ותפס בן ערובה את שמעון, והוא לא יחזיר את אחינו עד שנביא את בנימין, התפרץ יעקב בזעקה: "למה הרעותם לי? להגיד לאיש שיש לכם עוד אח?" מובא בבראשית רבה פרשה צ"א, מעולם לא אמר יעקב דבר בטל כמו זה! אמר הקב"ה: אני עסוק להמליך את בנו במצרים, והוא יביא ישועה לכל העולם, יביא להם מזון, יביא להם חיות, והוא אומר "הרעותם לי?" "למה תאמר

יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלוקי משפטי יעבור?" כך אומרים חז"ל על יעקב מהפסוק בישיהו.

וצדיק אחר שגם כן נכשל, הוא משה רבנו, שכאשר בא אל פרעה ואמר: "כה אמר ה' בני בכורי ישראל שלח עמי ויעבדוני", פרעה לא רק לא שלח אלא הכביד את העול ולקח מהם את אספקת התבן, שהם מעכשיו צריכים לשוטט לחפש תבן. והיהודים התפרצו כנגד משה: "למה הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה, לתת חרב בידו להמיתנו", ומשה אמר לפני הקב"ה: "למה הרעות לעם הזה, למה זה שלחתיני? מאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה, והצל לא הצלת את עמך". אמר לו הקב"ה: "אתה אומר הרעות? אני עושה רק טובות! בגלל זה שאתה לא האמנת לא תראה מלחמת שלושים ואחד מלכים בכניסה לארץ ישראל". למדנו משני הסיפורים האלה במדרש, שאסור לומר להקב"ה "הרעות", בגלל שהוא לא מתכנן את הדברים כמו שאנחנו חשבנו, הוא לא התייעץ אתנו, הוא לא שעה אל התדרוך שלנו: תעשה כך וכך. כי הוא מגיע לאותן המטרות, ויותר נחמדות המטרות שלו באופנים שלו, הוא יביא לגאולה שלימה, הוא יביא לביסוס ישראל בארצו, הוא יביא לישועות נפלאות ועצומות, אבל בשיטה שלו.

אנחנו חכמים אחרי המעשה. אחרי שיעקב נכשל, אנחנו יודעים מה לא לעשות. אבל ממי היה לו ליעקב ללמוד? מאדם הראשון? מנח? הראשון תמיד פורץ דרך, אנחנו אח"כ לומדים במבט לאחור, ואנחנו חכמים אחרי המעשה.

זו משנה בברכות דף נ"ד: "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" בכל מדה ומדה שמודד לך, הוה מודה לו". כל מה שה' עושה זה לטובה, והגמרא אומרת בברכות דף ס: למאי נפקא מינה? לקבלינהו בשמחה. הגמרא מביאה פסוקים מתהלים: "חסד ומשפט אשירה", בין אם זה חסד או משפט אשיר שיר. "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא" לא מְשַׁנָּה בין אם זה בא בכיוון חיובי או בכיוון שלילי "ובשם ה' אקרא". וזו היא הַלְכָה בשו"ע סימן רכ"ב. "על שמועות רעות מברך: בא"י אמ"ה דיין האמת, חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלימה ובנפש חפצה כדרך שמברך בשמחה על הטובה, כי הרעה לעובדי ה' היא שמחתם וטובתם. כיוון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו ה' נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את ה', שהיא שמחה לו". יש בזה דין מסוים כשבא לאדם דבר שהוא חושב שזה לא לטובתו, הוא צריך להגיד: אני לא רואה איך זה לטובתי, אבל כנראה זה לטובתי, כי מאת ה' לא תצאנה רעות. ובפסחים דף נ' אמרו: עתידים לברך על בשורות רעות "הטוב והמטיב". בעולם הזה מברכים על בשורות רעות "דיין האמת", אבל לעתיד לבוא עתידים להגיד "הטוב והמטיב" גם על בשורות רעות.

זה דין אחד קראנו מסימן רכ"ב בשולחן ערוך. ובסימן ר"ל שם כתוב דבר מאד מעניין: "לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד". כל מה שה' עושה זה לטובה, והרי זה מוסר! מה זה נוגע לשו"ע? שו"ע צריך לתת הלכות, מה מותר ומה אסור, כיצד הוא אומר שאדם יאמר "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד"? אלא גם זו הַלְכָה, שאדם חייב להגיד כמו ר' עקיבא בזמנו, שמה שה' עושה זה לטובה. אבל קשה, הרי אני לא מבין איך זה לטובה? אומרים לנו: "כשתגדל תבין!". אנחנו עוד נגיע בכמה זמן, או בכמה ימים, או בכמה שבועות, או בכמה חודשים נראה איך זה יצא לטובה. כל מה שמתרחש פה בארצנו, אין שום דבר שלא שייך למערכת הכללית של גאולת ישראל.

אני מחזיק בידי כאן ספר "ערפלי טהר" של הרב קוק זצ"ל, בעמוד קכ"א, וזה גם נמצא ב"אורות הקודש" חלק ב' עמוד תקכ"ט. כתוב כך: "האיטיות שבסדר המציאות, הצמצום שבעליות רוחניות, הארעיות שבניסים, כל אלה מחזקים את היסוד של ההתעלות הבלתי פוסקת". זה נשמע כאילו אני מדבר צרפתי, מאד קשה להבין את הרב קוק. כל דבר ברב קוק צריך לקרוא לפחות ארבע פעמים עד שקולטים. פעם ראשונה שומעים את ההברות. פעם שניה מתחילים להבין מלים. פעם שלישית אולי משפט או שנים. פעם רביעית אולי את כל הרעיון. ובכן אני לא מאשים אתכם שאני מדבר אתכם עכשיו קצת צרפתי. ממשיך הרב קוק ואומר: "הוא היסוד הפנימי של המציאות, שיש לו גבול תוך גבול, שתספיק בירידה של התגלות המציאות העולמית, עד עומקה היותר ירוד, עד עומקה היותר אפל, למען עלֵיה נצחית בלא שום הפסק. וכל תקופה איטית מכינה כח לתקופה יותר מהירה בעלֵיה, עד המהירות היותר עליונה". למה? הוא אומר ככה: כל העולם הולך ומשתלם, כל העולם הולך ומתעלה, הולך ומצטיין, הולך ונהיה יותר טוב. זה מושג של השתלמות, אז איך זה עובד? דרך התקמדות ונסיגה, דרך בניין ונפילה.

במדרש בראשית רבה "וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" כתוב: "דין הניין לי" זה נחמד לי, הקודמים לא היו טובים לי, שה' היה בונה עולמות ומחריבן. מה המושג הזה הקבליסטי, ש"בונה עולמות ומחריבן"? הקב"ה עובד בצורה כזו: מתחיל קצת, וכאילו חוזר בו. לא, זה לא מספיק טוב – נבטל את זה. מתחיל עוד פעם, יותר טוב, ולא – זה עדיין לא מספיק טוב, צריך משהו עוד יותר משופר, וחוזר בו. פעם שלישית, פעם רביעית, פעם ששית, פעם שביעית, עד שבא עולם מתוקן יותר ויותר – אולי עד אין סוף, כך זה עובד.

כל הזמן אנחנו בארץ ישראל סובלים צרות, זה מקור הצרות. "אין ארץ ישראל נקנית אלא בייסורים" כתוב בברכות דף ה', היא נקנית אבל בייסורים. לפני מאה שנה הטורקים שמעו שיהודים רצו לעלות ארצה, והם קונים קרקעות. בזמן שהרב קוק עלה ארצה בערך - 1904 אסרו הטורקים על מכירת קרקעות ליהודים, ומי שעושה את זה עונשו מוות! כך כתוב בספרי ההיסטוריה, והיו אז "חובבי ציון", והיתה התנועה הציונית, והם רצו לרכוש קרקעות. אבל הטורקים איימו בעונש מוות על כל ערבי שימכור, אחת דינו למות. והנה שרדנו. היהודים רכשו ע"י "איש קש", רשמו ראת הקניה עלשמו של ערבי משתף-פעולה והאדמה נעבדה ע"י יהודים. עברנו את זה. אחרי תקופה ממושכת, ב-1939 מקדונלד, לא מקדונלדס המפורסם של הטרופות, אלא שר החוץ של אנגליה, חקק את הספר הלבן ולא הרשה לעלייה יהודית של יותר מעשרת אלפים יהודים בחודש, ולא יותר מ-75,000 בשנה. והיהודים עשו הפגנות, וקרעו את הספר הלבן בפומבי, ועשו הפגנות בכל ערי העולם, בניו יורק, בלונדון ובשאר מקומות, זה מנדט? זה בית יהודי? לא נותנים לעלות ארצה? והנה עברנו את זה.

אח"כ אחרי מלחמת העולם השניה, היהודים היו צריכים לצאת מאירופה, חורבות, שְמוֹת, זכרונות, קברות. רוצים לבוא ארצה. והתגובה בריטית: לא! תפשו הרבה אוניות בלב ים, שְמוֹ את היהודים אסירים בקפריסין, במכלאות, במחנות מעצר, שנה שנתיים. חשבנו "אבדנו". אחרי כל מה שעברנו בשואה לא רוצים לתת לנו לבוא לארץ ישראל? ואומות העולם רובן אמרו: זה מקום של ערבים, אין מקום ליהודים כאן. ועדת פיל אמרה: אין מקום כאן בארץ ישראל ליותר מחמשים אלף יהודים! ועברנו גם את זה. אח"כ לפני מלחמת ששת הימים, מיצרי טירן – סגרו לנו את אילת. נאָצֵר לא נתן מעבר, עשה מצור, אוניות יהודיות לא יכולות להכנס. מה עשה או-טנט, החכם הגדול מזכיר האו"ם? משך את חיילי האו"ם מחצי-הָאֵי סיני,

ואמר לנו "תסתדרו ביניכם". והנה מול אלף טנקים של הערבים שעמדו מולנו, רוב בעולם הפך עורף ואמרו: "תסתדרו, אתם חכמים תסתדרו לבד!" אמרנו: "זה הסוף שלנו!". ובכל זאת יצאנו מזה. אני לא מדבר עוד על סדאם חוסיין בעיראק, עם המסכות שחילקו כאן, כל אחד זוכר, מסכות וכל הזריקות שכל אחד יזריק לעצמו נגד גאזים, וכל אלו לא הועילו! זה היה בלוף בגדול כמו שאמרה פרקליטת המדינה: כל אלה כבר פג תוקפם היעיל עוד מלפני חמש שנים. והמסיכות אינן מתאימות לפרצופים שלנו, מי שיש לו זקן זה לא מתאים, גדול, קטן, תינוקות, לא תינוקות, רימו את כל המדינה! וכולם היו בבהלה, עמדו בתור לקבל מסכות, הדביקו כיסויי איטום בכל החלונות, כל הפלסטיקים, ועברנו את זה!

זאת אומרת כל הצרות שעברו על עם ישראל, בשעת מעשה חשבנו כי זה הסוף! אבל עברנו את הדברים האלו, כי הקב"ה כך עובד, צרה, נסיגה, התקדמות. צרה, נסיגה, התקדמות. אנחנו הולכים בכיוון של משיח. משיח בן יוסף, משיח בן דוד, להקים מדינה משוכללת. מדינה אוהבת אזרחיה! לא עוינת את אזרחיה. מדינה עם אלוקים. מדינה שיש בה רעיון קודש! דת! שיש כאן תורה. לכן מה שהיה עד כה מדינה, זה טוב, יותר טוב ממה שהיה המצב הקודם, יותר טוב מאשר שלטון האנגלים. אבל יש מצב עוד יותר טוב. המצב הנוכחי מיצה את תפקידו, זה מיצה את ייעודו. עשו את הכבישים. עשו מושבות, עשו גינות נוי, עכשיו אנחנו צריכים משהו משופר יותר. בא תור "שבירת הכלים", זה הסגנון של האריז"ל, שבירת הכלים כדי לעשות עוד יותר טוב, זה המצב היום.

אבל בשעת מעשה זה קשה כי זה כואב! יש ספר של הרמח"ל ספר "דעת תבונות", אני מבקש מכל אחד לזכור, שם דף ק"ה, וגם דף קצ"ב. בדף ק"ה אומר הרמח"ל: "הניסיון שה' גורם לצדיקים, לא בבחינת פיתוי לעבירה, עיקר הניסיון הנוולד מהסתיר האדון את פניו". ה' כאילו אֵל מסתתר, פונים אליו, ומבקשים ומתפללים, כמה צמו! כמה בכו! כמה דמעות! ים של דמעות. והוא לא עונה. זו לשונו: "הלא ה' אמר כי הוא משגיח על כל נבראיו... לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו. אין אמונה ואין עוול, והנה אחרי שהשמיענו כל זאת, הוא מסובב עולמו במסיבות עמוקות, ועצות מרחוק, המראים לכאורה היפך זאת. כי פעם יִרְאֶה כאילו הכל ביד המקרה, הכל כאשר לכל. פעם נבנו עושי רשעה, המצליחים כל מה שהם רוצים. ולעומתם כמה צועקים ואינם נענים, וכל שאר העניינים מאת ה' לנסות בם לבות בני אדם. והוא שאמר דוד המלך: 'ואני כמעט נטיו רגלי, כי קנאתי בהוללים' וכו'. וזה הניסיון, לראות היעמדו בני אדם באמונתם? ולא תמוש מלבבם היתד התקועה לאמור: בוודאי 'אל אמונה ואין עָוֶל', אע"פ שאינם יודעים מה הם דרכיו, ועל זה נאמר: 'וצדיק באמונתו יחיה'". זאת אומרת, אומר הרמח"ל: שיש מצבים כמה פעמים בחיים, וכמה פעמים בתולדות עם ישראל, שזועקים ומתחננים, וה' כאילו לא שומע! לא מזיז! לא מפעיל! לא מְשַׁנֶּה את הדברים! כל זה בשביל מטרה מאד גדולה, לראות מי נאמן לו, מי קבוע לו, מי מיושב בדעתו שאומר: אנחנו בעיצומה של הגאולה, נאמן עלי הדיין שהוא יביא את הגאולה. זה היה הנאמר ב"דעת תבונות" בעמ' ק"ה.

ובעמ' קצ"ב אומר רמח"ל קצת בסגנון אחר: "למה יש העלמת פנים? כדי לתת שכר טוב יותר לצדיקים המתחזקים באמונתם. וצדיק באמונתו יחיה. כי אי אפשר לשום אדם לעמוד על בוריים של הדברים שהקב"ה עושה עמו. הוא יתברך מתנהג פעם בדרך שכר ועונש, פעם בדרך מזל. כל מה שיתחדש באדם, אין שם מי שישפוט אם זה מפני שכר ועונש, אם זה מן המזל, עד שהלב סוער מאוד, ברוב מחשבותיו ושרעפותו בקרבו. אבל מי שהוא נאמן לה'

צריך שיתקע יתד חזק בל ימוט, לדעת שכל מעשה ה', יהיה באיזה דרך שיהיה, ישר ונאמן הוא וודאי, ואין עוולה חס וחלילה. לא כרשעים שאומרים לא יתכן דרך ה', אלא הצדיק על משמרתו יעמוד, לעבוד את בוראו עבודה תמה, בהשוואה אחת לכל מדה ומדה שה' מודד לו, אז יקרא 'תמים' ממש".

אז נבין היסוד הזה, הבעיה הזאת. שאנחנו רואים שהרשע הנורא, המשוגע הזה שמנהל את המדינה, שהוא שור דורס! אמרתי: איפה כתוב שהוא שור? "שרון" זה אותיות "שור". ו" הוא כח שור.

כיוון שהזכרתי את המן, רציתי להגיד לכם איזה מדרש יפה שלמדתי. לפני כמה ימים היה פורים, ראיתי מדרש מאד נחמד. "אחר הדברים האלה גדל המלך אחשורוש את המן בן המדתא האגגי צורר היהודים". וזה שאמר הכתוב: 'רשעים יאבדו ואויבי ה' כיקר כרים', שאין מפטמים אותם לטובתם אלא למען הטבח, זאת אומרת מה שהולך לו לשרון. הקציב שבע מאות מליון שקל למפלגת "שינוי" לחזק את הקואליציה נגד "המורדים" מהליכוד. בני "שינוי" מסכימים איתו בראש אחד. שש מאות מיליון שקל למפלגת "עבודה" כולם מהנהנים לו בראש. ובתוך הליכוד, זה באיומים, וזה בסחיטה, וזה במינויים פוליטיים, הוא משיג את דרכו. מה אנחנו צריכים להגיד על זה? איפה שרון מוזכר כהמן? אלא זה מוזכר בסנהדרין דף צ"ז: "ר' אלעזר אומר אם אין ישראל חוזרים בתשובה אינם נגאלים" אומר לו ר' יהושע: מה אתה אומר? אם אין חוזרים בתשובה? לא נכון! ה' מעמיד להם מלך קשה כהמן והוא מחזיר אותם בתשובה, ואז נגאלים [עכ"ל]. אז הנה שרון מוזכר בסנהדרין דף צ"ז.

והוא מוזכר גם כן במגילת אסתר: כי שם כתוב: "ויתאפק המן" והוא הראשון שאמר: "איפוק זה כח", מי שמתאפק זה כח גדול. בתקופה קשה זו הוא אינו יוצא למלחמה נגד הערבים. נגד היהודים כן, אבל נגד ערבים לא. אז כאן כתוב במדרש פרשה ז' בהתחלה: "המן הרשע לא מתגדל אלא למפלתו, משל לאדם שהיתה לו סייחה, וחמורה האמא של הסייחה, וחזירה. והיה מפטם את החזירה בלי מדה, אוכל בלי גבול, ולחמורה ולסייחה, במדה. אמרה סייחה לחמורה: שוטה זה! מה הוא עושה לנו? אנו שעושים את מלאכתו של בעלהבית נותן לנו במדה, ולחזירה הזאת שבטלה ולא עובדת שלא במדה? אמרה לה האמא: תבוא שעה, ואת רואה במפלתה. שאין מאכילים אותה יותר לכבודה, אלא לרעתה. כיוון שבא החג של הנכרים, מיד תפסו את החזירה ונחרוה. למה פיטמו אותה? כדי שיהיה ממה לאכול, אז נתנו לה הרבה אוכל, כדי שבסוף יעשו מסיבה, ויהיה אוכל לכולם! אח"כ התחילו לתת שעורים לפני בתה של החמורה, והייתה מנשבת מהם ולא אכלה. היתה עושה קצת רוח ולא אוכלת, היא פחדה שגם היא לשחיטה. אמרה לה אמא: לא, בתי, לא המאכל גורם אלא הבטלה גורמת. את עובדת בשדה, אותך לא ישחטו. זו החזירה שלא מועילה כלום, עומדת על ריק, סתם, כמו המלך במשחק השח שלא מועיל כלום, הוא הכי חשוב, והוא לא יכול לעשות שום דבר, אז כל פעם משבצת אחת, מה הוא עוזר? אבל כולם כפופים לו, אם הוא מת הכל מת. אבל מה הוא עוזר לציבור? שום דבר! לפיכך "ויתלו את המן".

זאת אומרת זה שאדם עולה לגדולה ורוממות ונהיה חשוב, וכולם כורעים ומשתחוים לפניו, "כן אדוני", "בבקשה אדוני", "רק תגיד מה, כולם עומדים לפקודתך", "מה שתבקש, כל המלכות ניתן לך", זה לא לטובתו זה לרעתו.

אני מחליף נושא. אומר רבנו יונה במשלי פרק י' פסוק כ"ח, הוא אומר שאדם יש לו שכר על הביטחון, אע"פ שלא רואה את התוצאה, אע"פ שלא רואה תזוזה. הפסוק אומר: "תוחלת צדיקים שמחה", תוחלת זה תקוה, ואומר רבנו יונה, "לא ידאגו להמשך התוחלת, כי אינם דואגים למיעוט העושר, כי כתוב 'טוב מעט ביראת ה'!', כי הם שמחים בכל עת על שהשיגו לערוך תוחלתם לאלוקים, ולשום תקוותם על חסדו. וכל מה שנמשך הזמן ומתאחרת תוחלתם, הם מתענגים על העבודה שיעבדו את אלוים בתוחלת ביטחון". זאת אומרת הצדיק ממתין לראות מילוי מאוויו, לראות סיפוק, לראות תשלום ממה שהוא קיוה, וה' לא נותן. והצדיק שמח שהוא קיים עוד מצוה ועוד מצוה. כל רגע שהוא תולה בטחון בה', יש לו מצוה על עצם הביטחון, הוא שמח שהוא קשור להקב"ה.

את הענין הזה מצאתי גם ברמח"ל בספר "אוצרות רמח"ל" בעמ' רמ"ו (מהדורת פרידלנדר): "המקוה הוא תמיד בשמחה בלי צער, כי המצטער תמיד הוא ביגון ואנחה וחושב שאין לו תרופה. אבל המקוה אינו מצטער כי הוא מקוה תמיד, ואפילו אם יתמהמה מחכה, נמצא התקוה מחיה אותו. ומי שאינו מקוה מיד מת ונשאר רחוק מהשם" [עכ"ל]. זאת אומרת באופן רוחני, באופן נפשי הוא לא נמצא, ואע"פ שאדם אין לו מספיק מצוות, אין לו הרבה זכויות, המקוה "אע"פ שיש לו מעט מעשים טובים", אומר הרמח"ל, "לא יבוש, שנאמר: 'וידעת כי אני ה' אשר לא יבוש קונו'". וזה כי יש לדל תקוה, ומי שהוא דל ממעשים טובים יש לו תקוה, כי השם מתגלה אליו ומעביר כל פשעים וכו'. כי זהו כבוד המלך שבטוחים בו" [עכ"ל]. אז למדנו מהדבר הגדול הזה שני דברים שאע"פ שאנחנו מקווים, ועוד לא רואים סיפוק, עוד לא רואים מימוש הבקשות שלנו, אנחנו לא דואגים, נאמן עלינו ה' שהוא יביא את הישועה. והדבר השני: שאדם לא יפחד מעצם הדבר שאין לו מצוות ואין לו זכויות, ואין לו בזכות מה לבקש ישועה, כי ה' יתן ישועה אע"פ שאדם אין לו מה להגיש, כי ה' עושה את הישועה לא למען ישראל, אלא למען כבודו יתברך שמו. כי הוא רוצה עם בעולם עושה רצונו, השם יתברך בנה עולם ומלואו, וישראל זה ראשית תבואתו של הקב"ה, הרי כתב בירמיה פרק ב': "קודש ישראל לה' ראשית תבואתו, כל אוכליו יאשמו, רעה תבוא אליהם נאם השם". אנחנו ראשית תבואה של הקב"ה אז הוא לא יוותר עלינו. כי יש אהבה בלתי תלויה בדבר, לא מחמת מעשינו הוא אוהב אותנו, אלא הוא תכנן מראש מהלך שלא תלוי בבחירה חופשית, שצריך להיות כאן עם קדוש עובד את ה'.

למרות שאתם "לא רוצים" שאני אדבר על הערב רב, בכל אופן אני לא יכול לבלי להגיש מלה אחת על הערב רב. מצאתי דבר נפלא: בזוהר חלק ב' דף ק"כ כתוב כך, בתבואה יש חמשה מיני דגן ומכים עליהם כדי להוציא את הקש: "כד יפקון מן גלותא הכי יהון תבירין" – כשיצאו מן הגלות יהיו שבורים. זאת אומרת אם יש ייסורים וטלטולים ובעיות והתנקשויות וההתנכלויות של הגויים, יש הרבה בעיות כמו חבלי לידה, כדברי ישעיה האומר: "כי באו בנים עד משבר וכח אין ללידה", הגאולה דומה ללידה, ויש חבלי לידה לפני הלידה, "כד יפקון מן גלותא הכי יהון תבירין" אז יתברר אוכל מתוך פסולת. מה זה אוכל מתוך פסולת? דהיינו קש הם ערב רב, הקש שסביב לחטה. חטה זה גימטריא כ"ב. כ"ב אותיות של התורה, והקש סביב לחטה, "עד שישתמודעון ישראל מנייהו" כמו בר שיתברר מתוך מוץ ותבן, עד שיתבררו מנייהו החיטה מן הקש. זאת אומרת אנחנו עכשיו במצב של בירור "מי לה' אלי", מי שייך לה' ותורתו, ומי הוא שנמצא מבחוץ.

כולם יהודים, אין ספק שעָרַב רב שהתגיירו, וצאצאיהם של העָרַב רב, אם מקדשים אשה היא מקודשת. אבל אם גוי מקדש אשה היא לא מקודשת, זה לא תופס. אם בן עָרַב רב רצה להיפרד מאשתו הוא צריך לתת גט, לא כמו שאצל ערבי אם הוא רוצה לתת גט. איך ערבי נותן גט לאשתו? הוא זורק עליה נעל "לכי מכאן! לכי לאבא שלך!" – וזה מספיק. הוא לא צריך את השטר, לא צריך סופר, לא צריך בית דין, הוא זורק עליה נעל "על אדום אשליך נעלי" והיא מגורשת. אבל עָרַב רב הוא יהודי והוא צריך לכתוב שטר ונוסח, והוא יהודי לכל ההלכות, הוא חייב בשבת, חייב בתפילה, חייב בכשרות... אבל יש הבדל אחד. שאין לו המדות הטובות הישראליות, שהגמרא אומרת ביבמות ע"ט "אלו מדות יש באומה זו? רחמים, ביישנים, גומלי חסדים". אדם שהוא יהודי הוא מרחם על השני. כתוב במשנה בסוטה דף מ"ב: "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם" אומרת המשנה: תדעו לכם אלו אויבים שלא ירחמו עליכם אם תפלו בידם! לא כמו יהודה ובנימין, המשנה אומרת, שכשנפלו בידם בשבי, האכילו אותם, השקו אותם, הוליכו אותם על חמורים לבתיהם, חסו עליהם, חמלו עליהם, כאן זה אחרת... כאן אומרם פינוי בלי סיקור עיתונאי, שלא יוודע התנהגות השוטרים. כאן פינוי במצב של לוחמה. מה שצריך לעשות לערבים רוצים לעשות לנו.

הרבה זמן חשבתי איך מגיע מצב כזה שיהודי מוציא יהודי מביתו? ומצאתי תשובה במדבר ל"ג שם כתוב: "אם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם, והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם". מה שהיו צריכים לעשות לערבים ולא עשו, כשגנדי אמר "טרנספר" אמרו עליו "זה פו'! לא יפה! זה לא דמוקרטי, זה לא הוגן, לא עושים את זה! מה זאת אומרת? זה ברברי". אז לא עשינו לערבים, ועכשיו עושים את זה ליהודים, או רוצים לעשות ליהודים. אומר מהר"ל ב"אור חדש" דף ע"א כשמדבר על הגמרא הזאת במגילה י"א שמדברת על הנושא הזה הוא אומר: למה לא גירשו ערבים? כי מרגישים איזה שיתוף גורל אִתָּם, מרגישים אחווה, מרגישים יחד אִתָּם. אם כן יש בהם דבר-מה של גויות, אם כן אותו דבר של גוים שיש לישראל שהם דומים לגוים, זה יגרום שגם הם יצטרכו לנוע ממקומם.

אנחנו אשמים, לא רק אותם שאמרו לא לעשות טרנספר, אבל כתוב בב"ר כ"ו: "כשיש זנות בעולם אנדרלמוסיה באה לעולם ופוגעת בטובים וברעים". קודם בטובים, ואח"כ ברעים. זה חטא כללי, חטא ציבורי.

כי שהרב קוק כתב הרבה מאד פעמים שאין לתפוס את הענין הארץ ישראלי כמקום מקלט מצרות הגוים, אלא כמקום קודש, מקום נבואה, מקום רוח הקודש, מקום הַתְעַלּוּת. אין מקום לגוי כאן.

יש קטע נפלא מאוד ב"חתם סופר" על התורה, פרשת דברים. שם אומר ה"חתם סופר", בדף ו' של הספר: למה הגוים אומרים עלינו ליסטים אתם? מה חטאנו? אנחנו רק עושים מה שה' ביקש, אומר החתם סופר זה לא ככה, אם כשיהושע נכנס לארץ ישראל היה מוציא את כל הגוים מארץ ישראל, כל שבע האומות, אז לא היו יכולים לבוא אלינו בטענה, כי ה' ציווה להוציא את הגוים מכאן. אבל יהושע לא עשה ככה, יהושע השאיר כיסים, הוא השאיר איים, הוא השאיר מובלעות. היו מקומות של כבשו: ירושלים, מדינת הפלשתים של אז, עזה ופרבריה הוא לא כבש. הוא השאיר כמה מקומות שלא הוציאו משם את הגוים, הם רק רצו לכבוש איפה שהיהודים גרים, איפה שהיהודים מתיישבים, אבל לא את כל המקומות מנהר

פרת ועד נהר מצריים, ולכן צועקים הגויים: "לסטים אתם!" כי אם הייתם עושים כי המלך ציוה, אומר החתם סופר, הייתם מוציאים את כולם. אבל אתם לא הוצאתם את כולם, אתם עשיתם רק לטובת עצמכם, ולטובת עצמכם אתם ליסטים. דברים נוראים הם של החתם סופר. ובכן כאן אנחנו צריכים ללמוד מה"פְּשָׁלָה" הזאת שיש כאן בדורנו עכשיו לימוד האמת, כי אנחנו צריכים את ארץ ישראל למען "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב", אנחנו לא רוצים שום השפעה מהם! "ה' מלך עולם ועד, אבדו גוים מארצו".

תדעו לכם! יהודי אמריקאי זה לא יהודי ישראלי! יש לו ראש אחר, כיוון אחר, ערכים אחרים, הוא נדבק משהו ממה שש שם באמריקה. יהודי צרפתי זה לא אותו דבר כמו ישראלי, הוא צרפתי יהודי. אנגלי הוא קצת אנגלי, יש לו מושגים ממה שהוא גדל שם, אולי האוכל עושה לו את זה, אולי העיתונות, אולי השכנים שלו, הוא אחרת. אנחנו צריכים "הן עם לבדד ישכון" וזה הלימוד שצריך ללמוד מהמצב הנוכחי.

אנשים שואלים, אם הרב קוק שאהב את כולם אהב גם את העַרְב רַב? הרי הם גם ישראל. דעו כי השבוע מצאתי חידוש גדול: הרב קוק אומר באיגרות ראי"ה חלק ב' דף קפ"ח: "ה' יתברך יודע שלא את כל הפושעים אני מקרב, כי אם אותם שאני מרגיש שכח סגולי גדול מונח בפנימיותם, רק יהודי שיש לו סגולת ישראל אני מקרב, ודרכים רבים ישנם לידיעה זו, וספרים גדולים צריכים לכתוב בזה כדי לבאר רק שמץ מהדבר הגדול הזה. אבל אותם שכבר אבדו גם את הסגולה הפנימית שלהם לגמרי, אמר דוד 'הלא משנאיך ה' אשנא'. ובדרך כללות מסרו לנו חז"ל סימנים על זה (אני חושב שהוא רומז לסימנים שהם ביבמות ע"ט: ביישנים רחמנים וגומלי חסדים) והמינים והכופרים על פי רוב איבדו את הסגולה הפנימית". עכ"ל אבל מה היא הסגולה הפנימית? כאן בדף קפ"ח הוא לא אומר מה. אז מה עשיתי? ברוך ה', ה' חנן אותי. יש לי את כל כתבי הרב קוק על מחשב, גם את השמונה קבצים וגם את הכתבים העתיקים, עשרים וששה ספרים. אז חפשתי מלת "סגולה" וקיבלתי שש מאות ושלושים ואחת תוצאות. טוב, יש לי זמן. עברתי אחד לאחד ולקח לי 40 דקות ומצאתי איפה. והרי הוא דף אחד קודם להנ"ל, בעמ' קפ"ז. ומה כתוב בקפ"ז? כתוב שם כך: "שמואל הקטן תיקן ברכת ולמלשינים, זאת אומרת לקלל את הרשעים שהרמב"ם אומר בפרק שני של הלכות תפילה שזו הצרה הכי גדולה שיש בעולם, למשומדים, למה? אני מפרש את הרמב"ם: אנשים שאומרים "אין ה'" זו הצרה הכי גדולה שיש בעולם! יותר מהפסד בריאות, יותר מהפסד ילדים. להגיד שאין לנו אבא? מה זה? מבאר הרב קוק: "כדי שיכוון ביסוד הברכה דווקא לאותם שכבר אבדו את הסגולה הפנימית כולה". "ובדורנו", אומר הרב קוק, "נתרבו נשמות רבות שאע"פ שהם שפלות מאוד בעניין הבחירה כל כך הם נוגעים במעשים רעים, ובדעות רעות מאד, ה' ישמרנו, גם מעשים רעים, וגם השקפות לא נכונות, מכל מקום אור הסגולה מאיר בהם. על כן הם מחבבים מאוד את כללות ישראל, וחושקים בארץ ישראל, ובכמה דברים טובים עיקריים מהמדות שבאים בסגולת ישראל בטבע נפשם הם מצוינים בהם" [עכ"ל].

אז אפשר לומר שלשה דברים שיש בסגולה, קודם כל אוהבים את כלל ישראל, ולא רק אנשי מערך או אנשי ליכוד, לא רק הקבוצה שלהם אנ"ש וכל אחד דואג לקבוצה שלו, שמדבר אותה השפה ומתרועעים יחד באותו מועדון. לא, אוהב את כלל ישראל. דבר שני יש לו חשק לארץ ישראל, הוא לא מוותר על שום פרבר, על שום פירור של אדמה. כל זה שלנו! נחלת אבותינו! דבר שלישי, יש לו מדות טובות: ענווה, הסתפקות, חנינה כל מיני מדות

טובות. אז כאן יש פירוש למה שהוא אומר בדף הבא שהמינים והאפיקורסים אין להם את הסגולה שהוא הסביר בדף הקודם.

אבל כאן אני מחכה להתקפה שלכם עכשיו, אני מתחפר קצת. בשוֹרָה הבאה, כל אחד יודע, שהרב קוק אומר: "אבל דור של עיקבתא דמשיחא יוצאים מכלל זה שהם, כמו שכתוב בזוהר, טוב מלגו וביש מלבר" הם לא בכלל הבעיה הזאת. המינים והאפיקורסים הם בכל דור ודור, אבל לא בדור של עקבתא דמשיחא! מה אענה על כך? יש לי תשובה: הפושעים שהיו בזמן של הרב קוק כן אהבו את ארץ ישראל. הפושעים בזמן הרב קוק אמרו: "עוד דונם ועוד דונם", והם היו פלמ"חניקים והם רצו לכבוש את ארץ ישראל. וגם כששמעו שיהודי אחד סובל, כמו בקישינב, והיו עוד פוגרומים, אז כולם התרתחו, וכולם שאגו, ואמרו: "לא ניתן! לא נוותר!" יש סיפר שאני שמעתי מר' צבי יהודה כשעליתי ארצה ב-1960 הוא אמר לי שפעם אחת בא איזה חקלאי מהגליל לאבא שלו הרב קוק, ואמר "סליחה רבי, אני לא כזה מאמין, אני קצת 'כופר' כמו שאתם אומרים. אני קצת אפיקורס". אז הרב קוק לא אמר לו כלום, ואמר לו "בסדר", אח"כ הרב קוק סיפר לו שהערבים קברו את אביו של המלך עבדאללה בהר הבית בתוך המקדש. אז צעק החקלאי: "מה זאת אומרת? זה חירוף! אי אפשר ככה, זה ביזיון! לקבור מת בתוך המקדש? לא ניתן להם!" אז הרב קוק אמר לו: "רגע, אתה אמרת שאתה לא מאמין בשום דבר, אז מה אתה מתרתח? מה אתה כועס? זאת אומרת הרשעים שהיו בזמן הרב קוק היה להם המושג של כבוד האומה, היה להם מושג של אהבת הזולת, אבל זה לא כל כך המצב היום. זה השתנה לגרועותא.

הרב קוק אומר דבר דומה לזה ב"ערפלי טוהר" בעמ' צ"ו-צ"ז, וזה מופיע גם כן ב"אורות" דף ע"ו: "שיקוי טל חסדים אדירים הננו שבים לחבק בזרועות אהבה את כל הנשמה לבית יעקב", אנחנו מחבקים את כולם, "כל נשמה הַחֲפֵצָה לראות בשמחת גויינו, ולהתהלל עם נחלתנו". כלומר כל יהודי שאוהב את עם ישראל, ומי שמתפלל על נחלה שלנו, ארץ ישראל. במדרש תהלים פרק צ"ד כתוב: "להתהלל עם נחלתנו" זה ארץ ישראל.

בזמן הזה, יש עכשיו בירור, כך אומר ה"חפץ חיים" בחוברת שלו "ציפיתי לישועה", המפרש "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או בדור שכולו חייב", זה לא ספק או זה או זה, אלא גם זה וגם זה. מי שיהיה זכאי כולו זכאי, לפי הצרות שיש לדור הזה, ומי שחייב הוא כולו חייב, לפי החיוב שיש לו.

ובפרט בדבר הזה שאין שום תועלת לעם ישראל מהפינוי. הערבים המקבלים את השלושים או ארבעים ק"מ שיש פה לא ישרו עם ישראל, לא יתפייסו עם ישראל, לא יאהבו את ישראל. זה רק רוגע של שלשה חדשים ואח"כ עוד פעם אוטובוסים מתפוצצים, עוד פעם מטעני-צד, עוד פעם סכינאים ורוגמי אבנים. מה הרווחנו בזה? זה סתם שנאת ישראל. מִסְכָּנִים הם החילונים. חלק מהם ולא כולם, מצטערים שנולדו יהודים. הם היו מעדיפים שלא נולדו יהודים והיו אז גרים באוסטרליה, באנגליה, בקנדה והיה להם שקט. עכשיו יש להם בעיה עם הערבים, לכן הם מתפרצים על אלה שמזכירים להם את העבר, שמזכירים את היהדות, מזכירים את המצוות, את ה', את המשמעת, את הציות למה שהקב"ה מבקש, ולכן הם פוגעים במי שנושא את הדגל של התורה.

אבל אנחנו יודעים שאנחנו נצליח. כי הקב"ה לא מתחיל מהלך בלי לסיים, הקב"ה הראה לנו כ"כ הרבה ניסים מאז היינו לעם, דוד המלך אומר בשמואל ב' פרק ז': "ולא יוסיפו בני עוולה לענותו כאשר בראשונה". בני-עוולה מענים את ישראל מאז הר סיני, "למה נקרא שמו סיני? שירדה עליו שנה לאומות העולם" (שבת פ"ט). כל הזמן רודפים את ישראל, מקצה העולם ועד קצהו! כל הזמן באו"ם כל החלטה והחלטה יש רק שניים שמצביעים לטובת ישראל, אחד זה ישראל, ואחד זה פְּלֹפֹנְזִיָּה - איזה מדינה קטנה בים השקט. ואולי גם ארצות הברית לפעמים, אבל זה בגלל שהיא שנת בחירות בארה"ב. אבל באופן עקרוני כל האומות נגדנו. "העברי" אברהם מצד אחד, וכל העולם מצד שני. כתוב במדרש: "גדול הוא הרועה שמציל את הכבש", זה לא זאב אחד בין שבעים כבשים, אלא ה כבש אחד בין שבעים זאבים! (תנחומא, תולדות, ה). הנוצרים באמריקה, הישמעאלים במדינות ערב, עשו חבור ביניהם לחסל את מדינת ישראל, הכל בתוכנית השלבים. ואנחנו חלושי כח, אנחנו תולעת יעקב, אנחנו תולעת על פסי הרכבת, והקטר של הרכבת דוהר לקראתנו! איך התולעת תתמודד עם רכב בולדוזר, שבא לרמוס אותנו? הקב"ה יוציא הגה מפיו "תִּשְׁלַח חֲרוֹךְ יֹאכְלֶמוּ כֶקֶשׁ". יהפוך את כל הרכבת, תיפול על צידה, התולעת חיו תחיה. על זה הפסוק אומר: "אל תירא כי עמך אני, אל תשתע כי אני אלוֹקֶיךָ, אמצתיך אף עזרתיך, אף תמכתיך בימין צדקי" (ישעיהו מא, י) מה זה "אל תשתע"? אומר רד"ק "תשתע לשון שעה". אל תהיי נמסה כמו שעה.

"אני אלוֹקֶיךָ", אני יכול לסבול, "עד זקנה ועד שיבה אני אסבול". הקב"ה לא מזדקן אף פעם, הוא בכח, הוא אמר שיגאל אותנו, אבל באיזו צורה? באיזה שביל? באיזה מוטיב ילך? אם אנחנו צריכים לעזוב פה ולחזור אח"כ בִּיְתֵר תנופה? אנחנו לא יודעים את הדרך שלו, כי הקב"ה חוץ מהתכנית להציל אותנו מכל מכה, מכל צר, מכל פגיעה, יש לו עוד תכנית: להקים מדינה יהודית! זה שאנחנו נישאר פה, נניח יקרה איזה נס, והוא ימות מזקנה, השרון הזה, או יקבל אירוע מוחי בעזרת ה', והוא יסתלק מהדְרָמָה הזאת, אבל מה? עם ישראל עדיין חילוני, עדיין לא יודע מה זה תורה, עם ישראל עדיין לא יודע את הדרך איך להגיע לקדושה. אנחנו מחכים למשהו עוד יותר גדול, לא משהו קטן! כי יכול להיות שכאן יהיה מימוש כל הדרך, כי הדיקטטורה הזאת, הדורסנות הזאת של השלטון הזה לא אומר כלום! אם יקרה דבר גדול ואז לא רק אנחנו נחזור בתשובה אלא גם עם ישראל הכללי יחזור בתשובה, אז תשאלו מה נרוויח? נרויח כי יבקשו את ה'! יבקשו מלכות בית דוד! יבקשו משהו תורני!

אז אנחנו נרוויח משהו פי אלף יותר גדול מאשר ההצלה של הישוב הזה. מה יהיה? אנחנו לא יודעים, אנחנו תולעת, אין לנו שְׂקָל לדעת איך יהיה, הקב"ה נאמן שהוא החכם, הוא מבין, הוא יודע לסדר את זה.

בקיצור אני אומר לכם: הקב"ה יעשה את הטוב, וזה חלק ממה שלמדנו ב"דעת תבונות" של הרמח"ל ובכל המדרשים שאמרתי לכם עכשיו. הקב"ה מנהל טוב, אף אחד לא יותר חזק ממנו, אף אחד לא יותר חכם ממנו, הוא יעשה לנו את הישועה, ואנחנו נקבל את השכר שאנחנו מקווים.

"ויעזרם ה' ויפלטם, יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו". "חסו בו", זה לא "הבטיח". אומר הגר"א במשלי (יד, כו) מה שאמרתי לכם. ומה זה "יפלטם"? אפילו נְבָלֶע לתוך הבטן של האריה, נצא משם, כמו להפליט ולהגעיל (הרמח"ל "ירום משה" דף קס"ט).

"ויעזרם ה' ויפלטם, יפלטם מרשעים ויושיעם" למה? "כי חסו בו".